

Informacje o stanie prac grupy CEN TC 156 WG 18 i projekcie normy europejskiej dotyczącej wentylacji w szpitalach

Dr hab. inż. Anna Bogdan, prof. uczelni

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych

Wydział Instalacji Budowlanych, Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska, Politechnika Warszawska

CEN/TC 156/WG 18 Ventilation in hospitals

Zaangażowane kraje: UK, IRE, CH, AT, GER, SPA, NL, ITA, SWE, NOR, FIN, PL

Przewodniczący Roberto Travesari, TNO/Opieka zdrowotna (NL)

Oficjalne pozycje objęte do niedawna standaryzacją

prEN 16244-1 Ogólne wymagania dotyczące systemów wentylacyjnych w szpitalach

prEN 16244-2 Sale operacyjne

prEN 16244-3 Izolatki

Obecnie analizowany jest projekt:

prTS 16244-1 Ventilation for hospitals - Part 1: General requirements (specyfikacja techniczna)

prTS 16244-1 Ventilation for hospitals - Part General requirements

Norma obejmie wybrane obszary budowy obiektu i jego wentylacji dla zapewnienia określonych poziomów jakości powietrza / czystości.

Zakres normy obejmie fazę klasyfikacji, projektowania, budowy, rozruchu, eksploatacji i utrzymania obiektu.

W normie nie będą uwzględnione ogólne aspekty wentylacji, które są już objęte zapisami innych normami lub rozwiązań medycznych

W normie opisane będą minimalne wymagania i kwestie higieniczne dla systemów wentylacyjnych, w tym:

- specyfikacja minimalnych wymagań pod kątem użytkowników,*
- wymagania projektowe i wymagania dotyczące elementów składowych instalacji,*
- jakość powietrza (np. poziomy czystości, temperatura, wilgotność, ilość powietrza).*
- ochrona pacjentów, personelu i gości przed szkodliwymi czynnikami;*
- ograniczenie wzrostu mikroorganizmów (np. umożliwienie czyszczenia, dostępność, mokre powierzchnie, akumulacja cząstek);*
- kontrola kierunku przepływu powietrza (np. szczelność systemów i konstrukcji, różnica ciśnień);*

Ten standard jest przeznaczony dla inżynierów zajmujących się projektowaniem, budową i uruchomieniem systemu, kierowników służby zdrowia, zarządców nieruchomości, a także kierowników ds. eksploatacji i utrzymania obiektu.

prTS 16244-1 Ventilation for hospitals - Part General requirements

Struktura normy:

- 1. Zakres*
- 2. Terminy, definicje i skróty*
- 3. Organizacja projektu, budowy i eksploatacji*
- 4. Kryteria projektowania*
- 5. Projekt systemu wentylacji*
- 6. Wymagania dotyczące elementów*
- 7. Faza budowy*
- 8. Faza weryfikacji*
- 9. Faza eksploatacji / konserwacji*

Definicje

klasyfikacja obiektu (za ISO 14644-1: 2015)

metoda oceny poziomu czystości na podstawie specyfikacji dla pomieszczeń czystych lub stref czystych

Uwaga 1 do hasła: poziomy powinny być wyrażone jako klasa ISO, która reprezentuje maksymalne dopuszczalne stężenia cząstek w jednostkowej objętości powietrza.

pomieszczenie czyste (ISO 14644-1:2015)

pomieszczenie, w którym stężenie liczbowe cząstek przenoszonych drogą powietrzną jest kontrolowane i klasyfikowane i które jest zaprojektowane, skonstruowane i eksploatowane w sposób umożliwiający kontrolę wprowadzania, wytwarzania i zatrzymywania cząstek wewnątrz pomieszczenia

strefa czysta (ISO 14644-1: 2015)

określona przestrzeń, w której stężenie liczbowe cząstek przenoszonych drogą powietrzną jest kontrolowane i klasyfikowane oraz która jest zbudowana i eksploatowana w sposób kontrolujący wprowadzanie, wytwarzanie i zatrzymywanie zanieczyszczeń wewnątrz przestrzeni

Uwaga 1: Określona jest klasa stężenia cząstek w powietrzu.

Uwaga 2: Można również określić i kontrolować poziomy innych atrybutów czystości, takich jak stężenie chemiczne, stężenie cząstek żywych lub stężenie w nanoskali w powietrzu, a także czystość powierzchni pod względem stężenia cząstek, nanoskali, stężenia chemicznego i stężenia cząstek żywych.

Uwaga 3: Strefa czysta może być strefą chronioną.

Uwaga 4: Strefa czysta może być określoną przestrzenią w obrębie pomieszczenia czystego lub może być osiągnięta za pomocą urządzenia oddzielającego. Takie urządzenie może być umieszczone wewnątrz lub na zewnątrz pomieszczenia czystego.

Uwaga 5: Inne istotne parametry fizyczne mogą być również kontrolowane zgodnie z wymaganiami, np. temperatura, wilgotność, ciśnienie, wibracje i elektrostatyka.

Definicje

Aktywne pobieranie próbek powietrza

pobieranie próbek powietrza przez rurkę do pobierania próbek lub sondę przy użyciu pompy i zbieranie cząstek drobnoustrojów na powierzchni agaru lub filtra w celu określenia obciążenia drobnoustrojami (CFU/m³)

jednostka tworząca kolonię (CFU)

mikroorganizm przenoszący cząstkę, która tworzy kolonię na płytce hodowlanej

Definicje

połączona izolacja

izolacja dla pacjentów z upośledzoną odpornością, którzy są również źródłem zanieczyszczeń w powietrzu

izolacja kontaktowa

izolacja od zanieczyszczeń przenoszonych przez kontakt

skuteczność usuwania zanieczyszczeń (CRE)

stosunek stężenia cząstek mierzony w powietrzu usuwanym / powracającym odniesiony do średniego stężenia cząstek w pomieszczeniu, w przypadku gdy cząstki wpływające z przefiltrowanego powietrza nawiewanego są pomijane

jednostka izolująca

jednostka składająca się z jednej śluzy, jednego pokoju pacjenta i jednej łazienki

pomieszczenie / powierzchnia przechowywania

pomieszczenie czyste lub jednak lub więcej stref czystych, w których sterylne opakowania są otwierane, sprawdzane i przekładane na stacjonarny lub podręczny stolik z narzędziami

Definicje

blok operacyjny

zestaw pomieszczeń , np. pokój wypoczynkowy, sala operacyjna, korytarz, pokój wypoczynkowy dla personelu, śluzy powietrzne

sala operacyjna

pomieszczenie czyste, specjalnie przystosowane do wykonywania operacji chirurgicznych, zbudowane i wykorzystywane w sposób minimalizujący wprowadzanie, wytwarzanie i zatrzymywanie zanieczyszczeń.

stan w trakcie pracy (ISO 14644-1: 2015)

stan, w którym pomieszczenie czyste lub strefa czysta działa w określony sposób, przy działającym sprzęcie i określonej liczbie personelu

strefa peryferyjna

Strefa w sali operacyjnej wokół obszaru krytycznego, w której znajduje się wspierający zespół medyczny, w której może znajdować się anestezjolog i środki znieczulające oraz inny sprzęt.

Uwaga 1: Dla prawidłowej cyrkulacji powietrza stwierdzono, że w przypadku pionowych systemów z przepływem powietrza skierowanym w dół istnieje potrzeba zachowania odległości poziomej między strefą czystą (chronioną) a ścianami wynoszącej co najmniej 1,5 m

Definicje

test regeneracji (ISO 14644-3)

test regeneracji przeprowadzany jest w celu określania czy pomieszczenie lub strefa jest w stanie powrócić do określonego poziomu czystości w określonym czasie, po krótkiej ekspozycji na działanie źródła pyłu zawieszonego w powietrzu.

Uwaga 1: Test regeneracji ocenia się przy użyciu czasu regeneracji odzysku równego 100: 1 przy cząstkach $\geq 0,5 \mu\text{m}$ lub za pomocą wskaźnika czasu regeneracji. Czas regeneracji 100: 1 jest definiowany, jako czas wymagany do zmniejszenia stężenia cząstek o wielkości $\geq 0,5 \mu\text{m}$ o 0,01 od wielkości maksymalne, a szybkość regeneracji czystości jest zdefiniowana jako szybkość zmiany stężenia cząstek $\geq 0,5 \mu\text{m}$ w czasie .

w spoczynku

stan, w którym instalacja jest kompletna z zainstalowanymi urządzeniami i działającymi w sposób uzgodniony, ale bez obecności personelu

izolacja źródła

środki techniczne stosowane w celu opieki nad pacjentami z infekcją

Ogólne zasady

Z systemami wentylacji opieki zdrowotnej należy obchodzić się z dużą ostrożnością. Systemy powinny być określone, zaprojektowane, szczegółowe, zbudowane, uruchomione, zweryfikowane, walidowane i utrzymywane w celu zapewnienia, że zapewnią one odpowiednie parametry środowiska wewnętrznego do wykonywania usług opieki zdrowotnej.

Ogólne zasady

Faza projektu	Etap projektu	Cel	Odpowiedzialny
Faza projektowania (I)	0. Analiza	Określenie rzeczywistych warunków i ustalenie podstaw projektu	Konsultant
	1. Specyfikacja wymagań użytkownika (URS)	Określenie celów projektu pod względem specyfikacji systemu, a także aspektów funkcjonalnych, eksploatacyjnych i / lub technicznych systemu wymaganych do realizacji pożądanej jakości powietrza	Klient (podmiot odpowiedzialny)
	2. Projekt funkcjonalny (FD)	Przetworzenie specyfikacji wymagań użytkownika na specyfikację funkcji elementów systemu i relacji eksploatacyjnych między nimi	Zespół projektowy
	3. Dokładny projekt (DD)	Przetworzenie specyfikacji wymagań użytkownika i projektu funkcjonalnego na rysunki, dane, obliczenia i specyfikacje, na podstawie których można budować projekt wykonawczy uwzględniający elementy i zespoły	Zespół projektowy
	4. Weryfikacja projektowa (DV)	W celu zweryfikowania, czy proponowany projekt obiektów, systemów i wyposażenia jest odpowiedni do zamierzonego zastosowania; w oparciu o URS	Klient (podmiot odpowiedzialny)
Faza konstrukcji (II)	5. Realizacja	Zastosowanie URS; Dokumentacja systemu	Kontrahent
Faza weryfikacji (III)	6. Weryfikacja instalacji (IV)	W celu zweryfikowania, że sprzęt został dostarczony, zainstalowany lub zmodyfikowany zgodnie z zaaprobowany, projektem szczegółowym i rekomendacjami producenta	Kontrahent nadzorowany przez Klienta (podmiot odpowiedzialny)
	7. Weryfikacja eksploatacyjna (OV)	W celu zapewnienia zapewnić, że instalacje i systemy wentylacyjne, w stanie zainstalowanym lub zmodyfikowanym, działają zgodnie z przeznaczeniem we wszystkich przewidywanych zakresach eksploatacyjnych w oparciu o specyfikacje funkcjonalne	Kontrahent nadzorowany przez Klienta (podmiot odpowiedzialny)
	8. Weryfikacja wydajności (PV)	W celu zapewnienia, że urządzenia i systemy wentylacyjne, połączone razem, mogą działać skutecznie i odtwarzalnie w oparciu o URS	Klient (podmiot odpowiedzialny)
Faza eksploatacji i konserwacji (IV)	9. Eksploatacja i konserwacja	Szkolenie personelu; Aktualizacja i uzupełnienie systemu i jego dokumentacji; Zarządzanie utrzymaniem; Utylizacja materiałów eksploatacyjnych.	Klient (podmiot odpowiedzialny)
	10. Re-weryfikacja	Re-weryfikacja Optymalizacja eksploatacji	Klient (podmiot odpowiedzialny)

UWAGA 1 Weryfikacja instalacji (IV) może rozpocząć się na etapie budowy, szczególnie dla elementów i systemów ukrytych w obiektach konstrukcyjnych lub trudno dostępnych w późniejszym czasie.

UWAGA 2 Weryfikacja wydajności jest prawie zawsze przeprowadzana po przekazaniu systemu użytkownikowi końcowemu. Zwykle nie stanowi części prawnego przeniesienia systemu między klientem a kontrahentem

Faza projektowania

URS powinien zawierać warunki brzegowe niezbędne do zapewnienia zgodności z systemem, wydajności, wydajność i powinna obejmować znajomość higieny, procedur medycznych, sprzętu medycznego, logistyka, procedury i operacje chirurgiczne.

Należy wziąć pod uwagę co najmniej następujące zagadnienia:

- Poziom jakości powietrza: Poziom wydajności CL-1 lub CL-2
- Powierzchnie sal operacyjnych i ustawiania instrumentów
- Wysokość pomieszczenia
- Lokalizację i rodzaj sprzętu medycznego, np. lampy, wisiorki, mosty
- Liczba osób
- Rozwiązania dot. odzieży
- Obciążenie cieplne sprzętu medycznego
- Wymagania termiczne dotyczące pacjenta
- Źródła zanieczyszczeń, jak wyposażenie anestezyjologiczne i diatermiczne.
- Układ stref pokazujący relacje między pokojami
- Preferencje dotyczące rodzaju koncepcji wentylacji OR i weryfikacja wybranej koncepcji

UWAGA Typowe dokumenty URS to: krótki opis procesu, schemat z podziałem na strefy i identyfikację obszarów ryzyka, obowiązujące normy, krytyczne wymagania środowiskowe w pomieszczeniu dla pacjenta, - osobiste i logistyczne oraz względy zrównoważonego rozwoju.

Minimalne wymagania projektowe

Rodzaj pomieszczenia	Ilość świeżego powietrza (ODA=SUP)	Wilgotność względna	Temperatura	Jakość powietrza nawiewanego (SUP)	Kierunek przepływu do sąsiednich przestrzeni	Poziom hałasu systemu wentylacji ***
	l/s dla osoby	%	°C	-	-	dB(A)
Pokój pacjenta z przeznaczeniem na pobyt stały **	10l/s, pacjent + 1l/s.m ²	Można stosować nawilżanie powietrza w sezonie grzewczym	Sezon grzewczy: 20–24	SUP 1*	NA	< 30
Pokoje dla personelu i inne ogólne obszary **	7l/s, osoba + 0,7l/s.m ²		Sezon chłodniczy: 23-26			

* SUP 1 zgodnie z EN 16798-3 może być wymagana dodatkowa wentylacja zgodnie z lokalnymi przepisami lub w celu rozcieńczenia mikrobiologicznego i chemicznego oraz zysków i strat ciepła itp.

** Odwiedzający i personel są brani pod uwagę osobno

*** Zgodnie z EN-ISO 16032

**** kondensacja wilgoci w powietrzu na elementach jest niedozwolona (pkt 5.1.1)

NA: Nie dotyczy.

Uwaga 1: pogrubienie wskazuje zakres, w którym parametr może się zawierać

Uwaga 2: W niektórych przypadkach, gdy przez krótki czas przebywa ograniczona liczba odwiedzających lub pracowników, można pominąć przy obliczaniu ilości powietrza nawiewanego na zewnątrz.

Minimalne wymagania projektowe dla bloku operacyjnego

Rodzaj pomieszczenia	Ilość świeżego powietrza (ODA=SUP)	Wilgotność względna	Temperatura	Jakość powietrza nawiewanego (SUP)	Kierunek przepływu do sąsiednich przestrzeni	Poziom hałasu systemu wentylacji ***
	l/s dla osoby	%	°C	-	-	dB(A)
Sala operacyjna	>275 *) ****)	<60 (w 21oC) Nawilżanie powietrza w sezonie grzewczym nie jest obowiązkowe	18 -26	SUP 1*+ H13 lub lepiej	Nadciśnienie – przepływ na zewnątrz	< 48
Pomieszczenie do przygotowania instrumentów	7l/s,osoba + 0,7l/s.m2					

* SUP 1 zgodnie z EN 16798-3 może być wymagana dodatkowa wentylacja zgodnie z lokalnymi przepisami lub w celu rozcieńczenia mikrobiologicznego i chemicznego oraz zysków i strat ciepła itp.

** Odwiedzający i personel są brani pod uwagę osobno w oparciu o typowe zastosowania.

*** Zgodnie z EN-ISO 16032

**** Minimalna całkowita wartość na pomieszczenie

NA: Nie dotyczy.

Uwaga 1: Podane wartości oparte są na sytuacji, w której sale operacyjne są wyposażone w lokalne układy wydechowe dla gazów znieczulających i chirurgicznych.

Uwaga 2: Pogrubienie wskazuje zakres, w którym parametr może się zmieniać.

Uwaga 3: W niektórych przypadkach, gdy przez krótki czas przebywa ograniczona liczba użytkowników lub pracowników, można to pominąć w obliczeniach ilości powietrza nawiewanego z zewnątrz.

Uwaga 4: Kontrolą temperatury pacjenta zajmują się medyczne urządzenia termiczne.

Minimalne wymagania projektowe dla bloku operacyjnego

Dodatkowe wymagania dot. temperatury:

- Zalecana jest nastawna temperatura w pomieszczeniu
- Zalecana jest stabilność temperaturowa ± 1 ° C.

Uwaga 1: Nie ma powodu medycznego, celem jest komfort personelu.

Uwaga 2: Definicje temperatury należą do obszaru operacyjnego, który niekoniecznie jest taki sam jak temperatura obszaru peryferyjnego lub powietrza powrotnego.

Uwaga 3: Kontrolą temperatury pacjenta zajmują się medyczne urządzenia termiczne

Dodatkowe wymagania dot. wilgotności względnej:

- Przy niskich poziomach wilgotności względnej należy rozważyć zastosowanie środków antystatycznych
- Dozwolone są odejścia z tej specyfikacji przez pewien okres (1–3 dni) w ekstremalnych warunkach klimatycznych.

Uwaga 1: Nie ma powodu medycznego, celem jest komfort personelu i zapobieganie kondensacji.

Dodatkowa różnica ciśnień do sąsiednich pomieszczeń:

- Zalecanym kierunkiem przepływu / ciśnienia jest przepływ na zewnątrz do obszarów o mniejszej czystości
- Przepływające powietrze z / do sąsiedniego pomieszczenia o równej lub wyższej czystości nie może negatywnie wpływać na przepływ podstawowy.

Uwaga 1: Należy stosować sposoby sygnalizacji wizualnej: ciśnienie względne do otoczenia (np. ≥ 5 [Pa]) przy zamkniętych drzwiach.

Uwaga 2: W przypadku sufitu podwieszanego z ograniczoną przestrzenią powyżej musi być podciśnienie względne powyżej podwieszany sufit, aby kontrolować kierunek wycieku przez sufit.

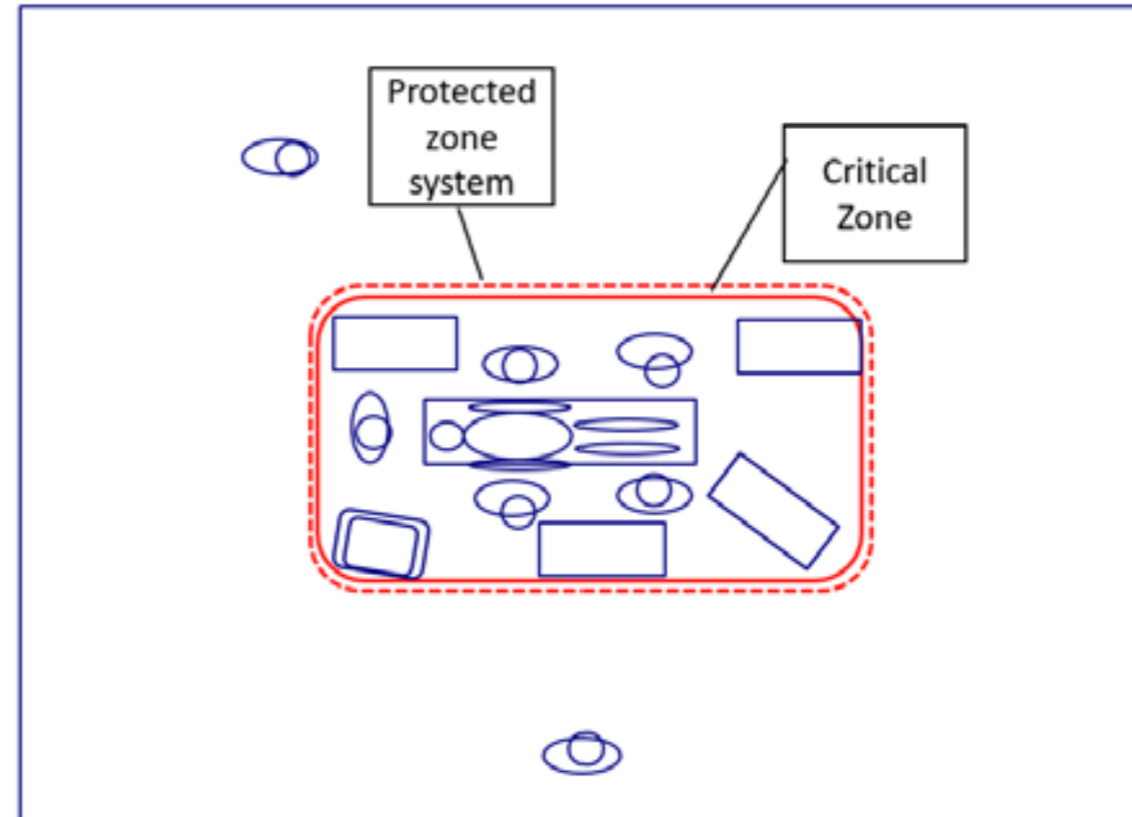
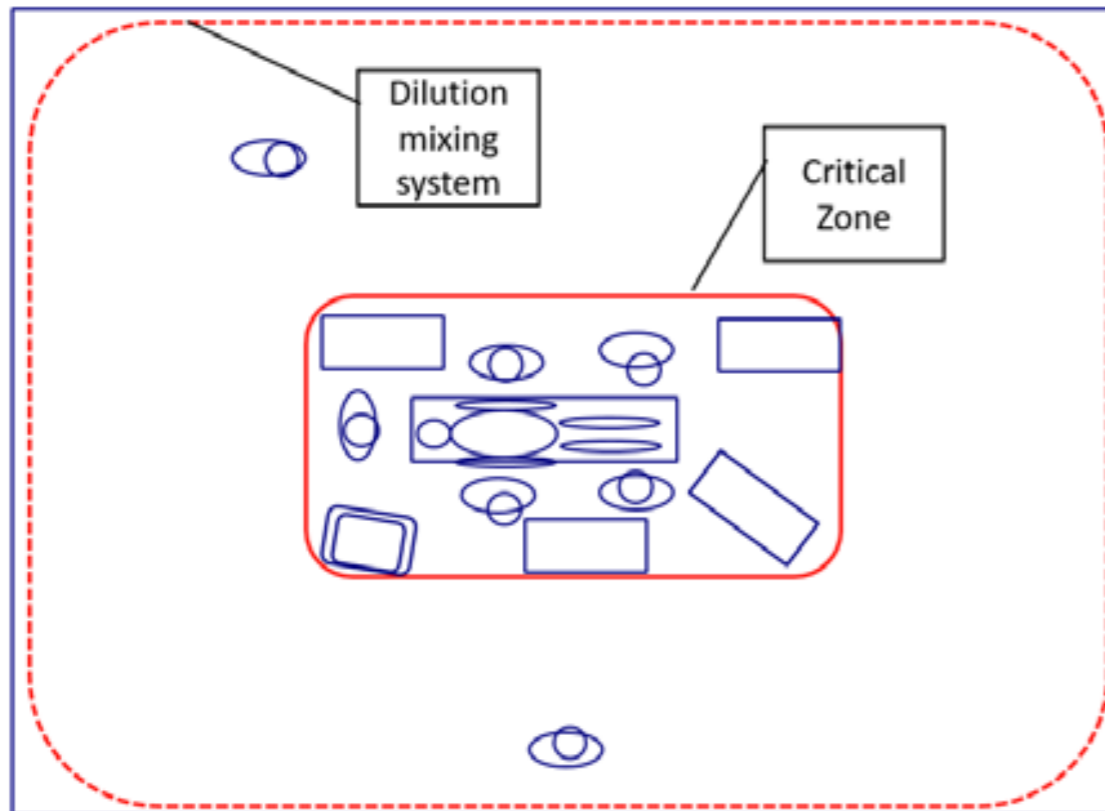
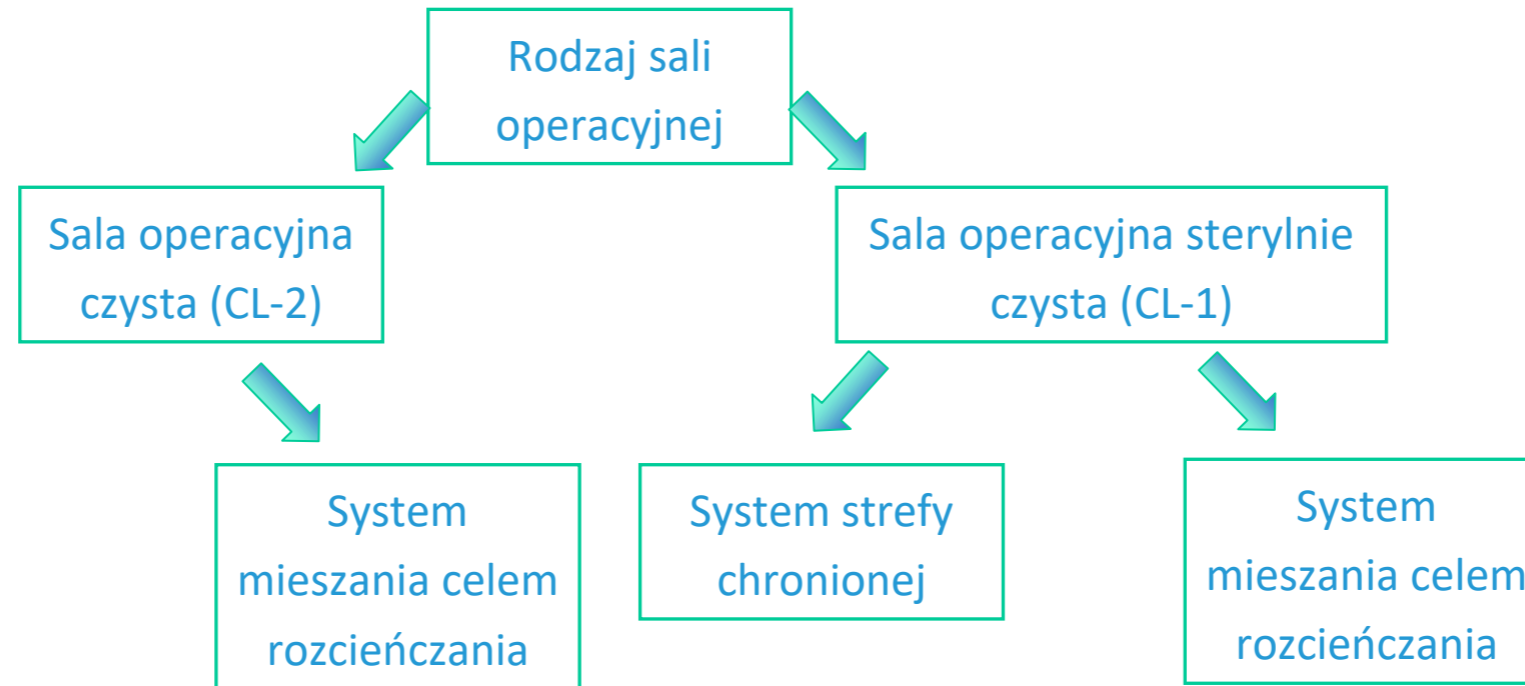
Wymagania dotyczące czystości powietrza

- Zidentyfikowano dwa poziomy wydajności: CL-1 i CL-2 oraz zidentyfikowano dwa systemy oparte na różnych koncepcjach wentylacji: system strefy chronionej i system mieszający celem rozcieńczania.
- Oba systemy wentylacyjne można zastosować w celu spełnienia wymagań dotyczących wydajności operacyjnej.
- Każdy z nich ma inny i dedykowany zestaw wymagań dotyczących wydajności w spoczynku.

Wymagania dotyczące czystości powietrza

Wymagania dotyczące czystości powietrza

Wybór koncepcji wentylacji i jej projektu powinien opierać się na ocenie ryzyka uwzględniającej co najmniej następujące aspekty:

- lokalizacja pacjenta
- liczba personelu i jego lokalizacja,
- odzież ochronna personelu
- liczba wózków narzędzi i wyposażenia
- rodzaj i położenie lamp
- różne obciążenia: stężenie cząstek, obciążenie mikrobiologiczne, dym chirurgiczny, niepożądane gazy, obciążenie cieplne.

Należy wybrać jedną z dwóch koncepcji przepływu powietrza:

1. Układ strefy chronionej z jednokierunkowym przepływem powietrza lub
2. Układ mieszania celem rozcieńczania z jednokierunkowym przepływem powietrza.

Oba systemy mogą osiągnąć poziom wydajności CL-1 i CL-2

Uwaga 1: W przypadku pacjentów zakaźnych zaleca się leczyć ich w ultra czystych pokojach operacyjnych oraz odpowiednio wyczyścić i zdezynfekować pomieszczenie po użyciu.

Jeśli stosowane są urządzenia zapobiegające przechłodzeniu pacjenta, np. wymuszone ogrzewanie powietrza, urządzenia te nie powinny mieć negatywnego wpływu na jakość powietrza wokół pacjenta i sterylnych instrumentów. Urządzenia te należy wykorzystywać podczas weryfikacji działania.

Uwaga 1: Aby zapobiec niewystarczającemu chłodzeniu pacjentów, często stosuje się urządzenia medyczne. Przy stosowaniu tych systemów ważna jest uwaga na zanieczyszczenie.

Wymagania dotyczące sali ,w spoczynku'

Parametr	Norma	Specyfikacja	Strefa chroniona	Strefa peryferyjna
<u>System strefy chronionej / Cl-1</u>				
Stężenie cząstek	ISO 14644-1	≥0,5µm	ISO 5	ISO 6
Test segregacji	DIS-ISO 14644-3	Według krajowej metody badawczej	Tak	NA
Test regeneracji	ISO 14644-3	100:1, ≥0,5µm	NA	≤10min
Czuwanie lamp OR Test regeneracji	ISO 14644-3	100:1, ≥0,5µm	≤5min**))	NA
Test mikrobiologiczny	ISO 14698-1	CFU/m3	<1	<1
<u>Układ mieszający / CL-1</u>				
Stężenie cząstek	ISO 14644-1	≥0,5µm	ISO 5	
Test regeneracji	ISO 14644-3	100:1, ≥0,5µm	< 10 min	
Test mikrobiologiczny	ISO 14698-1	CFU/m3	<1	
<u>Układ mieszający / CL-2</u>				
Stężenie cząstek	ISO 14644-1	≥0,5µm	ISO 7	
Test regeneracji	ISO 14644-3	100:1, ≥0,5µm	< 20 min	
Test mikrobiologiczny	ISO 14698-1	CFU/m3	<10	

Wymagania dotyczące sali w trakcie pracy

Parametr	Norma	Specyfikacja	Strefa chroniona	Strefa peryferyjna
<u>CL-1</u>				
Test mikrobiologiczny	ISO 14698-1 & -2	CFU/m ³ *)	≤10 **)	≤100**)
<u>CL-2</u>				
Test mikrobiologiczny	ISO 14698-1 & -2	CFU/m ³ *)	≤100 **)	≤100**)
*) Patrz sekcja 12.2 dotycząca metrologii i zarządzania danymi				
**) Grzyby <1 CFU / m ³ (nie dozwolone)				
Uwaga 1: W przypadku stanu operacyjnego nie są wymagane żadne wymagania dotyczące wydajności dla cząstek, odzyskiwania, segregacji				

Wymagania dotyczące parametrów dla izolatek

Aby zaprojektować odpowiednią izolatkę, należy określić, jaki rodzaj izolacji jest potrzebny. Jest to decyzja medyczna, którą należy zapisać w URS.

Różne rodzaje izolacji wymieniono poniżej:

- Izolacja kontaktowa
- Izolacja powietrzna

o Izolacja źródła

    Poziom izolacji S_A - ryzyko normalne / typowe

    Poziom izolacji S_B - Wysokie / nieznane / ukryte ryzyko

o Izolacja ochronna

o Izolacja łączona

Wymagania dotyczące parametrów dla izolatek

Rodzaj pomieszczenia	Ilość świeżego powietrza (ODA=SUP)	Wilgotność względna***	Temperatura	Jakość powietrza nawiewanego (SUP)	Kierunek przepływu do sąsiednich przestrzeni	Poziom hałasu systemu wentylacji **
	l/s dla osoby	%	°C	-	-	dB(A)
Izolotka		Można stosować nawilżanie powietrza w sezonie grzewczym	Sezon grzewczy: 20–24	SUP 1*	****	< 30
Śluza powietrza		Nawilżanie powietrza w sezonie grzewczym nie jest obowiązkowe	Sezon chłodniczy: 23-26	SUP 1*		< 40

* Do izolacji ochronnej i łączonej należy zastosować filtr końcowy H13.

** Zgodnie z EN-ISO 16032

*** kondensacja wilgoci w powietrzu na elementach jest niedozwolona

**** Przepływ przez śluzę jednostki izolującej jest zminimalizowany. Kierunek przepływu zależy od rodzaju izolacji.

Uwaga 1: pogrubienie wskazuje zakres, w którym można wybrać wartość zadaną.

Wymagania dotyczące parametrów dla izolatek

- Współczynnik rozcieńczenia: Liczba opisująca stopień rozcieńczenia zanieczyszczeń w powietrzu przez system wentylacyjny.
- Obliczenia współczynników rozcieńczenia opierają się na zanieczyszczeniu generowanego pacjenta.
- Niezbędną szybkość przepływu powietrza i czas rozcieńczania ustala się zgodnie z normalnymi procedurami w pokojach pacjentów i szluzach. Współczynnik rozcieńczenia zmienia się jednak w zależności od poziomu ryzyka.
  - Dla poziomu S_A : jako podstawę obliczeń stosuje się współczynnik rozcieńczenia 100: 1 w jednostce izolacyjnej. Rozcieńczenie dzieli się równo między pomieszczenie pacjenta (1:10) i szluzę (1:10).
  - Dla poziomu S_B : Podstawą obliczeń jest współczynnik rozcieńczenia 1000: 1 w jednostce izolacyjnej. Rozcieńczenie dzieli się między pokój pacjenta (1:20) i szluzę (1:50).
- W przypadku pokoju pacjenta zakłada się zanieczyszczenie w stanie ustalonym (ciągłe źródło zanieczyszczenia od pacjenta).
- W przypadku szluzy zakłada się zanieczyszczenia w stanie nieustalonym, wymagany jest zatem czas rozcieńczenia zanieczyszczenia, aby uniknąć wydostania się zanieczyszczenia na zewnątrz urządzenia. Z powodu różnych zmieniających się procedur na różnych poziomach izolacji dla różnych poziomów ustawiono inny przedział czasu. (na poziomie izolacji S_B personel zwykle pozostaje dłużej z powodu bardziej skomplikowanych procedur zmiany).
Czas na rozcieńczenie zanieczyszczeń:
  - Dla poziomu S_A : 3 minuty
  - Dla poziomu S_B : 5 minut

Wymagania dotyczące parametrów dla izolatek

Rodzaj jednostki izolacyjnej	Poziom S_A	Poziom S_B	Izolacja ochronna	Izolacja łączona
Natężenie przepływu powietrza Pokój pacjenta * Śluza	200 dm ³ /s Po czasie regeneracji	400 dm ³ /s Po czasie regeneracji	200 dm ³ /s Po czasie regeneracji	200 dm ³ /s Po czasie regeneracji
Czas regeneracji (100: 1) Pokój pacjenta, 60m ³ Śluzy	< 24 min < 6 min	< 12, min < 6 min	< 24 min < 6 min	< 24 min < 6 min
Czas oczekiwania w śluzie **	>3 min	>5 min	>3 min	>3 min
Typowy ACH ** Pokój pacjenta, 60m ³ Śluzy toaleta	>12 ACH >46 ACH	>24 ACH >46 ACH	>12 ACH >46 ACH	>12 ACH >46 ACH

Oszczędność energii

- Wentylacja w zakładach opieki zdrowotnej jest znaczącym użytkownikiem energii ze względu na duże wielkości systemów. Jeśli to możliwe, instaluje się systemy odzyskiwania energii (ciepła) w celu zmniejszenia zużycia energii przez układ i cały obiekt opieki zdrowotnej.
- Prędkości powietrza w centralach wentylacyjnych, sekcjach filtrów, alternatorach dźwięku, wymiennikach ciepła nie mogą przekraczać 2 m / s.
- Spadek ciśnienia w wymiennikach ciepła, filtrach, kanałach i innych elementach systemu powinien być tak niski, jak to rozsądnie osiągalne zgodnie z dobrą praktyką inżynierską w celu zmniejszenia zużycia energii.
- W miarę możliwości należy stosować regulację opartą na zapotrzebowaniu, aby zmniejszyć ilość powietrza potrzebnego w różnych pomieszczeniach lub obszarach, jeśli analizy cyklu życia wykażą, że będzie to bardziej opłacalne rozwiązanie.

Odzysk ciepła

- Aby zapobiec szkodliwym skutkom dla użytkowników, takim jak przenoszenie zanieczyszczeń, nie należy stosować regeneracyjnego wymiennika ciepła (kategoria III, zgodnie z EN 13053 i EN 308).
- Przecieki w jednostce odzysku ciepła i jej wymienniku ciepła (obudowa wymiennika ciepła i przepływy powietrza przez by-pass) EATR powinna być ograniczona do 0,05 (5%) zgodnie z EN 16798-3 przy różnicy ciśnień 500 Pa.
- Aby uniknąć potencjalnych zagrożeń, ciśnienie powietrza zewnętrznego (ODA) i powietrza mieszanego (MIA) we wszystkich warunkach pracy układu powinno być wyższe niż powietrze wywiewane (EHA) i powietrze wywiewane (ETA).

W przypadku wymienników płytowych następujące wymagania powinny mieć następujące atrybuty:

- a) płytowy wymiennik ciepła należy uszczelnić, aby uniknąć wycieku z jednego przepływu powietrza na drugi;
- b) w celu uniknięcia wzrostu grzybów i bakterii płytki płytowego wymiennika ciepła powinny być wykonane z aluminium, a grubość płytek nie może być mniejsza niż 0,2 mm;
- c) płytowy wymiennik ciepła powinien mieć układ obejściowy.

Jeżeli mają być zainstalowane systemy odzyskiwania energii, system odzyskiwania energii ma następujące atrybuty:

- a) wszystkie części układu wyciągowego, które mają wspólną ścianę kanału (we wszystkich warunkach), powinny znajdować się pod niższym ciśnieniem niż sąsiednie powietrze nawiewane;
- Systemy odzysku ciepła powinny być chronione przez filtr powietrza klasy F7 zarówno po stronie powietrza nawiewanego, jak i wywiewanego

Recyrkulacja powietrza

Recyrkulacja powietrza i powietrza mieszanego (RCA, MIA zgodnie z EN 16798-3) jest dozwolona tylko w lokalizacjach medycznych, w których:

- a) system wentylacyjny obsługuje tylko jedno powietrze wtórne z pomieszczenia (SEC, zgodnie z EN 16798-3);
- b) jeżeli inne części niniejszej normy umożliwiają recyrkulację powietrza i powietrza zmieszanego.

UWAGA Tylko powietrze wywiewane kategorii ETA 1 można powracać do innych pomieszczeń.

Table 11. Acceptable cleanliness levels derived from EN 15780.

Cleanliness quality class	Acceptable cleanliness Supply ductwork	Acceptable cleanliness level Recirculation or secondary air ductwork
High	< 0,6 g/m ²	< 3.0 g/m ²

- W stanie obniżenia dopuszcza się zmniejszenie natężenia przepływu powietrza zewnętrznego i / lub powietrza recyrkulacyjnego oraz wyłączenie systemów chłodzenia i nawilżania, w stosownych przypadkach.
- Nadciśnienie w sali operacyjnej powinno być utrzymywane w stanie obniżonym.
- Należy unikać wnikania niefiltrowanego powietrza przez kanały powietrza zewnętrznego.
- Konstrukcja powinna zapobiegać odwróceniu przepływu w kanałach powietrza powrotnego.
- Zastosowanie wymienników chłodzących powietrze w powietrzu recyrkulującym jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy zapobiegnie się kondensacji.

Informacje o stanie prac grupy CEN TC 156 WG 18 i projekcie normy europejskiej dotyczącej wentylacji w szpitalach

Dr hab. inż. Anna Bogdan, prof. uczelni

Polskie Zrzeszenie Inżynierów i Techników Sanitarnych

Wydział Instalacji Budowlanych, Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska, Politechnika Warszawska